

POSTANOWIENIE

Dnia 22 sierpnia 2012 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodnicząca: SSA Zofia Rybicka-Szkibiel

Sędziowie: SA Eugeniusz Skotarczak

SA Urszula Iwanowska (spr.)

po rozpoznaniu w dniu 22 sierpnia 2012 r., na posiedzeniu niejawnym,

sprawy z odwołania S. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w G.

o przeliczenie emerytury,

na skutek zażalenia organu rentowego na postanowienie Sądu Okręgowego w Gorzowie Wielkopolskim VI Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 21 maja 2012 r., sygn. akt VI U 485/12,

postanawia: uchylić zaskarżone postanowienie i sprawę przekazać do rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Gorzowie Wielkopolskim VI Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania zażaleniowego.

SSA Urszula Iwanowska SSA Zofia Rybicka-Szkibiel SSA Eugeniusz Skotarczak

Uzasadnienie:

Decyzjami z dnia 5 i 9 marca 2012 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. ustalił S. K. nową wysokość emerytury poprzez dodanie do kwoty świadczenia, w wysokości przysługującej na dzień 29 lutego 2012 r. świadczenia, kwoty waloryzacji w wysokości 71 zł.

W odwołaniu od powyższej decyzji S. K. podniósł, że w wyniku wprowadzenia tego sposobu waloryzacji wartość jego świadczenia zostanie zmniejszona w porównaniu z waloryzacją, którą gwarantowała mu ustawa z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r., nr 153, poz. 1227 ze zm.; powoływana dalej jako: ustawa emerytalna), prowadząc do trwałego i nieodwracalnego jego obniżania w latach następnych z powodu obniżenia podstawy jego wymiaru. Obniżenie świadczenia w wyniku zastosowania przepisów ustawy z dnia 13 stycznia 2012 r. o zmianie ustawy emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. nr 21, poz. 118), zdaniem skarżącego, godzi w jego wolności i prawa obywatelskie zapisane w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

S. K. wniósł o spowodowanie właściwego zwaloryzowania jego emerytury i podstawy jej wymiaru oraz o zwrot należnej mu kwoty pieniężnej wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 1 marca 2012 r., a nadto o zawieszenie postępowania do czasu wydania w tym przedmiocie orzeczenia przez Trybunał Konstytucyjny w sprawie rozpatrzenia wniosku Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 10 lutego 2012 r. i Rzecznika Praw Obywatelskich z dnia 13 lutego 2012 r. (sygn. K 9/12).

Organ rentowy w odpowiedzi na odwołanie wniósł o jego oddalenie powołując się na treść art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 13 stycznia 2012 r. o zmianie ustawy emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz

niektórych innych ustaw (Dz. U. nr 21, poz. 118) oraz treść uzasadnienia do projektu wskazanej ustawy i jako organ administracyjny działający na podstawie i w granicach prawa (art. 6 kodeksu postępowania administracyjnego w związku z art. 7 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej) wskazał, że sporna decyzja została wydana zgodnie z obowiązującymi przepisami.

Postanowieniem z dnia 21 maja 2012 r. Sąd Okręgowy VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Gorzowie Wielkopolskim zawiesił postępowanie w sprawie na podstawie art. 177 § 1 pkt 1 k.p.c.

Sąd pierwszej instancji dzieląc stanowisko wyrażone w orzeczeniu Sądu Najwyższego z dnia 28 września 1994 r., I PRN 61/94 (OSP 1995/4/85), w którym dopuszczono możliwość zawieszenia postępowania w sprawie cywilnej na podstawie art. 177 § 1 k.p.c. w przypadku przedstawienia Trybunałowi Konstytucyjnemu przez sąd w innej sprawie pytania prawnego dotyczącego zgodności z Konstytucją ustawy, która ma być zastosowana, wskazał, że taka sytuacja zachodzi w niniejszej sprawie.

Sąd Okręgowy przyjął, że skoro Prezydent i Rzecznik Praw Obywatelskich wnieśli o stwierdzenie zgodności ustawy z dnia 13 stycznia 2012 r. o zmianie ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych z Konstytucją, a przepisy ustawy emerytalnej znajdują zastosowanie w niniejszej sprawie, to na podstawie art. 177 § 1 pkt. 1 k.p.c. postępowanie w sprawie należało zawiesić.

Z powyższym postanowieniem **Sądu Okręgowego w Gorzowie Wielkopolskim w całości nie zgodził się** Zakład Ubezpieczeń Społecznych, który w złożonym zażaleniu zarzucił mu:

- naruszenie przepisów postępowania - art. 177 § 1 pkt. 1 k.p.c. polegające na jego zastosowaniu wskutek błędnego przyjęcia przez Sąd Okręgowy, że rozpoznanie niniejszej sprawy zależy od innych toczących się postępowań cywilnych przed Trybunałem Konstytucyjnym z wniosków Prezydenta RP i Rzecznika Praw Obywatelskich w przedmiocie stwierdzenia zgodności przepisów ustawy z dnia 13 stycznia 2012 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej (sygn. K 9/12), podczas gdy przedmiotowe postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym nie są postępowaniami cywilnymi i nie stanowiły podstawy do zawieszenia postępowania w niniejszej sprawie.

Mając na uwadze powyższy zarzut skarżący wniósł o:

- uchylenie zaskarżonego postanowienia w całości,
- zasądzenie od ubezpieczonego na rzecz organu rentowego kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu skarżący, między innymi, podniósł - powołując się na stanowisko doktryny i Sądu Najwyższego - że przedstawienie pytania o zgodność z Konstytucją określonych przepisów ustawy zmieniającej nie należy do kategorii spraw cywilnych, która daje podstawę zawieszenia postępowania na podstawie zastosowanego przez Sąd Okręgowy przepisu art. 177 § 1 pkt. 1 k.p.c.

Sąd Apelacyjny rozważył, co następuje:

Zażalenie organu rentowego należało uznać za uzasadnione.

Słusznie podnosi skarżący, że art. 177 § 1 pkt. 1 k.p.c., zgodnie z którym sąd może zawiesić postępowanie z urzędu, jeżeli rozstrzygnięcie sprawy zależy od wyniku innego toczącego się postępowania cywilnego, nie znajdował zastosowania w niniejszej sprawie.

Bezsporną bowiem jest okoliczność, że o zbadanie konstytucyjności przepisów ustawy z dnia 13 stycznia 2012 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. nr 21, poz. 118) wystąpili Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej wnioskiem z dnia 10 lutego 2012 r. i Rzecznik Praw

Obywatelskich wnioskiem z dnia 13 lutego 2012 r., a sprawę zarejestrowano w Trybunale Konstytucyjnym pod sygn. K 9/12.

Wskazana w art. 177 § 1 pkt 1 k.p.c. podstawa do zawieszenia postępowania zachodzi, gdy rozstrzygnięcie sprawy zależy od wyniku innego toczącego się postępowania cywilnego. Zależność ta musi być tego rodzaju, że orzeczenie, które ma zapaść w innym postępowaniu cywilnym, będzie prejudykatem, czyli podstawą rozstrzygnięcia sprawy, w której ma być zawieszono postępowanie (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 20 grudnia 2005 r., V CK 407/05, Lex nr 462935). Należy także zauważyć, że przepis art. 177 § 1 pkt 1 k.p.c. znajduje zastosowanie, gdy wynik jednego postępowania cywilnego zależy od wyniku innego postępowania cywilnego, gdyż przedmiot postępowania prejudykjalnego stanowi element podstawy faktycznej rozstrzygnięcia sprawy w postępowaniu cywilnym. Oznacza to, że nie jest możliwe rozstrzygnięcie sprawy w toczącym się postępowaniu cywilnym bez wcześniejszego rozstrzygnięcia kwestii prejudykjalnych (postanowienie Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 10 kwietnia 2006 r., III APz 11/06, Lex nr 21709).

Sąd Apelacyjny podziela stanowisko organu rentowego przyjęte w doktrynie, że postępowanie przed Trybunałem Konstytucyjnym w przedmiocie zgodności z Konstytucją ustawy, która ma być zastosowana w postępowaniu cywilnym nie jest postępowaniem cywilnym. W przypadku wystąpienia do Trybunału Konstytucyjnego z pytaniem prawnym co do zgodności aktu ustawodawczego z Konstytucją przez skład orzekający w sprawie, postępowanie cywilne ulega zawieszeniu na podstawie szczególnego przepisu art. 11 ust. 2 ustawy z dnia 29 kwietnia 1985 r. o Trybunale Konstytucyjnym (j. t. Dz. U. z 1997 r., nr 102, poz. 643 ze zm.). W braku podstawy prawnej zawieszenie postępowania cywilnego nie wchodzi natomiast w grę, gdy pytanie prawne zostało przedstawione Trybunałowi Konstytucyjnemu przez skład orzekający w innej sprawie, a dotyczące zgodności z Konstytucją ustawy, która ma być zastosowana w tym postępowaniu. Podstawy takiej nie może stanowić art. 177 § 1 pkt 1 k.p.c. Odmienne stanowisko wyrażone w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 28 września 1994 r., I PRN 61/94 (OSNAP 1995/1/6), odwołujące się do rozszerzającej wykładni art. 177 § 1 pkt 1 k.p.c., spotkało się słusznie z krytyką w piśmiennictwie (A. Zieliński, Glosa do powołanego wyroku, PS 1995, nr 7-8, s. 138 i n.; J. Gudowski, Przegląd orzecznictwa z zakresu prawa cywilnego procesowego, PS 1998, nr 4, s. 68). Przepisy o zawieszeniu postępowania cywilnego powinny być interpretowane ściśle, a ich wykładnia nie może prowadzić do tworzenia pozaustawowych przesłanek zawieszenia. Podkreśla się także, że wyrok Trybunału Konstytucyjnego wydany w innej sprawie nie ma charakteru rozstrzygnięcia prejudykjalnego (Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz. Tom I, Lex 2011, komentarz do art. 177 k.p.c.).

Zatem, zarzut błędnej wykładni i zastosowania art. 177 § 1 pkt. 1 k.p.c. przez sąd pierwszej instancji w niniejszej sprawie okazał się uzasadniony.

Sąd Apelacyjny jednocześnie wskazuje, że zgodnie z art. 401¹ k.p.c. strona może żądać wznowienia postępowania w wypadku, gdy Trybunał Konstytucyjny orzekł o niezgodności aktu normatywnego z Konstytucją, na podstawie którego zostało wydane orzeczenie.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Apelacyjny na podstawie art. 397 § 2 k.p.c. w związku z art. 386 § 4 k.p.c. uchylił zaskarżone postanowienie i sprawę przekazał do rozpoznania Sądowi Okręgowemu, na podstawie art. 397 § 2 k.p.c. w związku z art. 108 § 2 k.p.c. pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania zażaleniowego.

SSA Urszula Iwanowska SSA Zofia Rybicka-Szkibiel SSA Eugeniusz Skotarczak